

Monitor Kerkbalans 2016

Rapport nr. 647, januari 2017

drs. Joris Kregting

KASKI

Inhoudsopgave

1	Samenvatting en conclusie	5
1.1	Samenvatting	5
1.2	Conclusie	6
2	Inleiding	7
3	Resultaten	9
3.1	Context	9
3.2	Opbrengst	10
3.3	Inzet administratie	11
3.4	Vrijwilligers	14
3.5	Hoe worden parochianen benaderd voor Kerkbalans?	15
3.6	Wat doen parochies met niet-bijdragende parochianen?	22
3.7	Mate van activiteit parochies en het Stappenplan	27
	Bijlage	31

KASKI

1 Samenvatting en conclusie

1.1 Samenvatting

Positief:

- De leden- en financiële administratie van de parochies is de afgelopen jaren verbeterd, er is nog slechts een kleine groep (10%) waar de staat van de administratie een optimale uitvoering van Kerkbalans in de weg staat. Op basis van de leden- en financiële administratie wordt de module Kerkbijdrage van Navision steeds vaker ingezet, inmiddels door bijna 60% van de parochies. Er dient hierbij wel opgemerkt te worden dat nog lang niet alle mogelijkheden van deze module worden gebruikt.
- Steeds meer parochies maken de folder voor Kerkbalans in zijn geheel zelf, inmiddels doet een derde van de parochies dit. Overigens is men over de kwaliteit van de landelijke folder nog steeds tevreden.
- Steeds meer parochies geven informatie over schenkingen, inmiddels doet bijna de helft van de parochies dit.
- Ook het verzoek aan parochianen om hun bijdrage te verhogen, is in opmars. Vijf jaar geleden was dit nog ongebruikelijk, inmiddels doet bijna de helft van de parochies dit.
- Ongeveer twee derde van de parochies heeft de website van Kerkbalans bezocht en eveneens twee derde kent het Stappenplan (vaak via de website). Veel parochies laten zich voor de uitvoering van Kerkbalans dus inspireren door de landelijke kanalen, hoewel de daadwerkelijke toepassing ervan op een lager niveau ligt.

Negatief:

- Slechts een zeer klein deel van de parochies (7%) heeft een uitgebreid e-mailbestand en veel parochies hebben ook geen plannen om zo'n bestand op te bouwen.
- Het persoonlijke contact met parochianen tijdens de benadering van Kerkbalans (materiaal persoonlijk afgeven en/of reacties persoonlijk ophalen) blijft afnemen, inmiddels doet nog ruim een derde van de parochies dit.
- Zeer weinig parochies (nauwelijks meer dan 10%) gebruiken de benadering van Kerkbalans om te laten zien welke activiteiten ze, met de opbrengst van Kerkbalans, uit hebben gevoerd of van plan zijn uit te voeren.
- Huishoudens bedanken voor hun bijdrage, is nog vrij uitzonderlijk (13% van de parochies doet dit).
- Het specifiek benaderen van groepen niet-bijdragende parochianen blijft slechts op beperkte schaal gebeuren (door rond de 10% van de parochies), of het nu gaat om

parochianen die recent zijn gestopt met bijdragen (weifelaars), parochianen die al iets langer geleden zijn gestopt (afhakkers) of parochianen dat nog nooit hebben bijgedragen (structurele niet-bijdragers). Het aantal parochies die deze groepen niet-bijdragende parochianen überhaupt niet benadert, wordt zelfs steeds groter.

1.2 Conclusie

De monitor toont dat parochies op sommige vlakken de uitvoering van Kerkbalans stapje voor stapje verbeteren. Het gemiddelde niveau van Kerkbalans-activiteiten van de parochies is recent omhoog gegaan. Vooral ten aanzien van het materiaal zien we positieve ontwikkelingen: steeds meer parochies investeren in een eigen folder en informatie over schenkingen en de financiële situatie, alsmede een verzoek aan parochianen om hun bijdrage te verhogen, worden steeds meer gemeengoed. Wat veelal nog ontbreekt is een verantwoording waarvoor het gevraagde geld bestemd is: het noemen van kerkelijke en maatschappelijke activiteiten komt in weinig parochies aan bod.

Een pijnpunt blijft de specifieke aandacht voor niet-bijdragende parochianen. Segmentatie komt in de parochies niet van de grond. Dit lijkt in de basis geen administratieve oorzaak te hebben. Die is vaak op orde en met de module Kerkbijdrage van Navision raakt men steeds meer vertrouwd. Toch worden de administratie en de module niet vaak ingezet om de niet-bijdragende parochianen te selecteren en apart te benaderen. Wellicht blijft dit een te intensieve klus, bijvoorbeeld als het gaat om het schrijven van verschillende typen brieven. En aan de hand van het toenemend aantal parochies dat niet-bijdragende parochianen überhaupt niet voor Kerkbalans benadert, kan men afleiden dat veel parochies verwachten dat een inspanning ten aanzien van deze categorie parochianen niet of nauwelijks loont. Het lijkt erop dat de benadering voor Kerkbalans zich steeds meer beperkt tot een kleinere groep leden die door de parochies op basis van betrokkenheid door parochies worden geselecteerd.

De uitvoering van Kerkbalans is in handen van vrijwilligers en aangezien veel parochies in dit opzicht eerder krap dan ruim in hun jas zitten, is het kiezen van speerpunten belangrijk. De toegenomen kwaliteit van het fondswervingsmateriaal zoals brieven en folders is derhalve te prijzen en krijgt hopelijk een vervolg. Arbeidsintensieve activiteiten zoals persoonlijk contact met parochianen en de kennismaking met nieuwe parochianen krijgen, gezien het afnemend aantal vrijwilligers, steeds minder aandacht. Of de toenemende focus op de kwaliteit van het materiaal voldoende is om de dalende tendens van de opbrengsten te doorbreken, is afwachten. Veel parochies verwachten voor de komende jaren geen rooskleurig beeld, ook niet nu een periode van economische malaise grotendeels is overwonnen. De vervanging van generaties met veel en grote gevers door generaties met minder en kleinere gevers drukt namelijk voorlopig nog een sterke stempel op de inkomsten.

2 Inleiding

In opdracht van de Interdiocesane Commissie Geldwerving monitort het Kaski de wijze waarop parochies de Actie Kerkbalans houden.

Doel van deze monitor is:

- 1) De uitvoering van Kerkbalans volgen.
- 2) Berekenen van de verwachte opbrengst van het lopende jaar.
- 3) Qua Kerkbalans minder goed functionerende parochies identificeren, met het oog op gerichte ondersteuning.

Voor de beantwoording van de onderzoeksvragen zijn in september 2016 alle 670 parochies in Nederland benaderd. De penningmeester (of iemand anders die nauw betrokken is bij Kerkbalans) van ieder van deze parochies is verzocht een web enquête in te vullen over de uitvoering en de opbrengsten.

De meeste parochies doen mee met Kerkbalans, naar schatting 90%. In dit rapport geven we van deze parochies de resultaten over de uitvoering van Kerkbalans. Van de parochies die meedoen met Kerkbalans heeft 40% de vragenlijst ingevuld (242 parochies). Deze respons is een goede afspiegeling van alle parochies die aan Kerkbalans meedoen wat betreft het aantal parochianen en de stedelijkheid¹. Toch is er een vrij grote groep parochies, vooral in het bisdom Roermond, die jaar in jaar uit niet met de monitor meedoet. Het is lastig om in te schatten of de hier gepresenteerde resultaten ook voor deze parochies gelden; vermoedelijk zijn zij niet alleen minder actief in de deelname aan onderzoek rond Kerkbalans maar ook met betrekking tot de uitvoering van de actie zelf.

In de rapportage staat de ontwikkeling van landelijke resultaten, bijvoorbeeld als het gaat over het noemen van een richtbedrag of het gebruik van een zelf samengestelde folder, centraal. Helaas komt de vergelijking van deze landelijke resultaten door de jaren heen door grootschalige fusieprocessen onder druk te staan. In de bisdommen Haarlem-Amsterdam en Roermond zijn parochies nog niet op grote schaal gefuseerd, in de andere bisdommen wel. Hierdoor vormen de parochies in de twee genoemde bisdommen een steeds groter gedeelte van alle parochies in Nederland, momenteel bijna twee derde deel tegenover ruim 40% vijf jaar geleden, en dus worden deze twee

¹ Aanvankelijk kende de respons een lichte ondervetgenwoordiging van kleine parochies (met minder dan 1.000 parochianen) en van parochies in stedelijke gebieden. Deze vertekening is gecorrigeerd met een zogenoemde weegfactor.

bisdommen ook steeds bepalender voor de resultaten in de monitor. Om deze reden is er voor gekozen om de resultaten anders samen te stellen dan voorgaande monitoren. Waar voorheen grotere bisdommen (met meer parochies) naar verhouding ook meer in het landelijke cijfer werden meegenomen, gaan we nu uit van een (ongewogen) gemiddelde over de zeven bisdommen. Ieder bisdom weegt dus even zwaar mee in het landelijke cijfer. Wat betekent dit voor de resultaten?

- 1) De resultaten per bisdom zijn 'gewoon' vergelijkbaar met die uit de eerdere rapporten.
- 2) De landelijke resultaten zijn het gemiddelde van de zeven bisdommen (en hiermee niet vergelijkbaar met de landelijke resultaten uit eerdere rapporten). We hebben deze nieuwe berekening van de landelijke resultaten met terugwerkende kracht doorgevoerd voor de monitoren 2014, 2012 en 2011 (over 2010 zijn geen landelijke resultaten). Zo komen we ook in het stramien van een tweejaarlijkse monitor.

In het volgende hoofdstuk worden de belangrijkste resultaten weergegeven. Steeds komt eerst de landelijke ontwikkeling in de afgelopen jaren aan bod, gevolgd door diocesane verschillen anno 2016.

Met het oog op doelstelling 3, het identificeren en op basis daarvan ondersteunen van minder goed functionerende parochies, is aan de rapportage een Excel-bestand gekoppeld. Elk bisdom ontvangt een eigen bestand. In dit bestand worden de gegevens omtrent Kerkbalans voor de individuele parochies weergegeven. Hierdoor worden verschillen tussen parochies goed zichtbaar, bijvoorbeeld de mate waarin parochianen persoonlijk worden benaderd, de beïnvloeding van de hoogte van het gegeven bedrag, de benadering van niet-betalers en, zoals gezegd, de opbrengsten in de afgelopen jaren.

3 Resultaten

3.1 Context

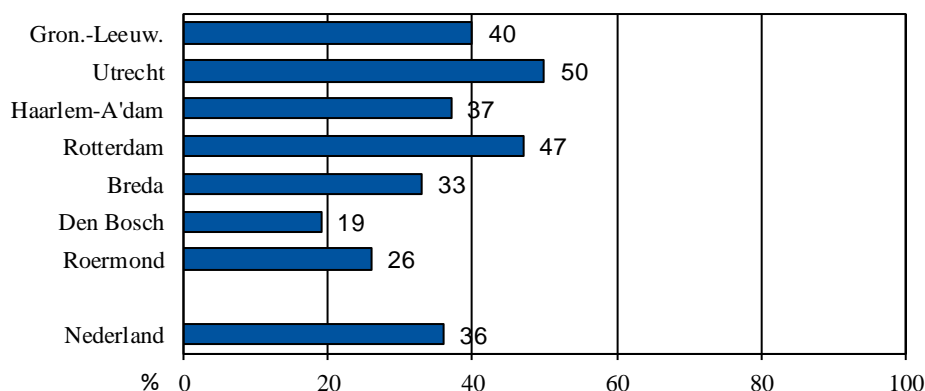
Fusie

In nagenoeg alle bisdommen hebben de afgelopen jaren op forse schaal fusieprocessen plaatsgevonden. Deze kunnen grote impact hebben op de uitvoering van Kerkbalans. Het kan namelijk zijn dat Kerkbalans vóór de fusie in de locaties op verschillende wijze werd uitgevoerd en dit vraagt om afstemming. Van de parochies die in de afgelopen vijf jaar door fusie tot stand zijn gekomen, is in ongeveer een derde de uitvoering van Kerkbalans in alle locaties gelijk. In een derde van de fusieparochies vindt er wel goede afstemming tussen de locaties plaats maar is de uitvoering van Kerkbalans nog verschillend. En in nog eens een derde van de fusieparochies is er beperkte of geen afstemming tussen de locaties en blijven er dus ook verschillen in de uitvoering.

Andere geldwervingsacties

In ruim een derde van de parochies vindt naast Kerkbalans nog een andere geldwervingsactie plaats. Hierbij kan worden gedacht aan bijvoorbeeld een rommelmarkt of de inzameling van geld voor een restauratie van een kerkgebouw. In de zuidelijke bisdommen Breda, Den Bosch en Roermond gebeurt dit iets minder vaak (20-30%) dan in de andere bisdommen (40-50%).

Figuur 3.1 Andere geldwervingsacties dan Kerkbalans in 2016 (in %)

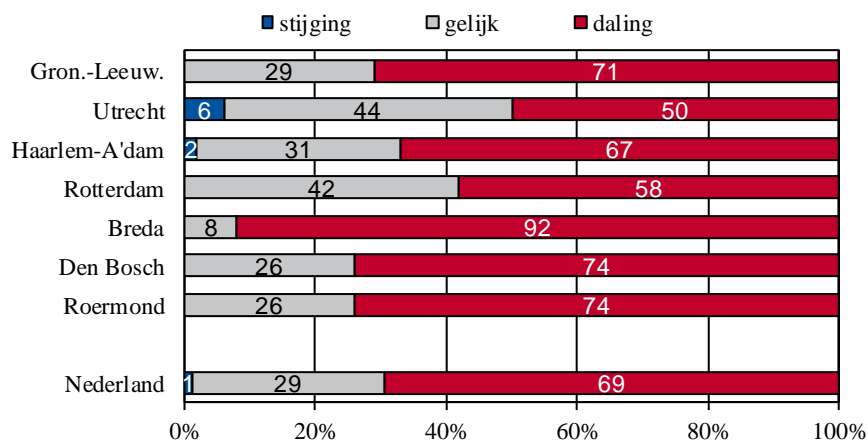

3.2 Opbrengst

De opbrengsten van Kerkbalans daalden de afgelopen jaren met 3-5% per jaar (volgens opgaven van de bisdommen). Aan de parochies is in de monitor gevraagd wat hun verwachte opbrengst is voor 2016. Op basis hiervan wordt ook voor 2016, in vergelijking met 2015, een daling van de opbrengst verwacht en wel met ongeveer 3,5%. In de zuidelijke bisdommen (Breda, Den Bosch en Roermond) is de daling sterker (4,5%) dan in de andere bisdommen (3%)².

Voor de komende jaren verwacht ongeveer 70% van de parochies een verdere daling van de opbrengsten (zie Figuur 3.2). In het bisdom Breda zijn de verwachtingen nog iets pessimistischer, bijna alle parochies verwachten een daling. In het aartsbisdom Utrecht en ook in het bisdom Rotterdam zijn de verwachtingen iets minder negatief. Ruim 40% verwacht een stabilisatie van de opbrengst; in het aartsbisdom is daarbij nog een kleine groep parochies (6%) die een stijging verwacht.

Figuur 3.2 Verwachte ontwikkeling opbrengst Kerkbalans komende drie jaar (in %)

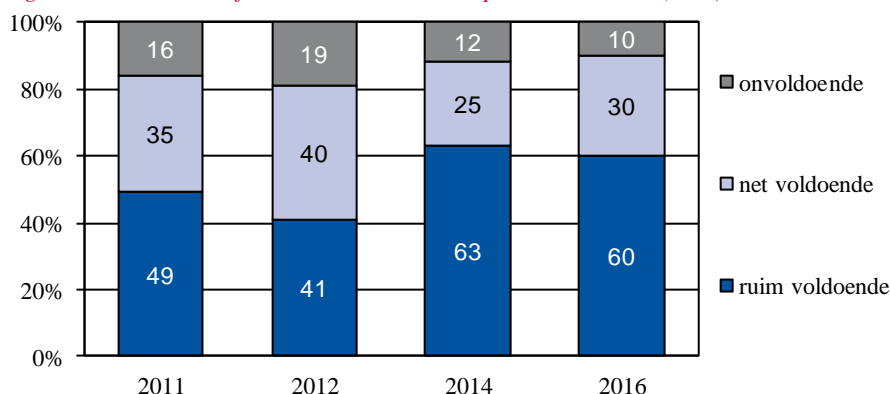

² Het aantal parochies in de monitor met betrouwbare opbrengsten is in sommige bisdommen laag, tussen de 10 en de 15. Daarom is er hier gekozen om de zuidelijke bisdommen niet apart maar getotaliseerd weer te geven en hetzelfde geldt voor de overige bisdommen.

3.3 Inzet administratie

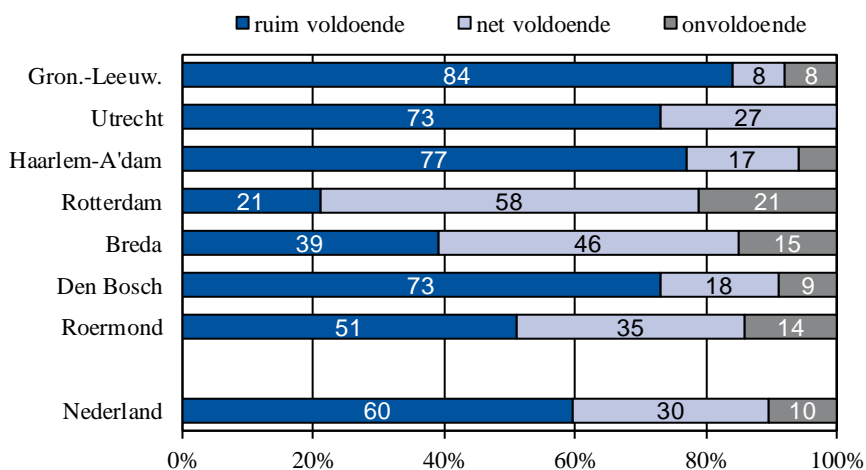
In de afgelopen vijf jaar is leden- en financiële administratie, ten behoeve van een optimale uitvoering van Kerkbalans, verbeterd. Momenteel vindt gemiddeld 10% van de parochies dat deze administratie nog niet voldoende op orde is.

Figuur 3.3 Leden- en financiële administratie op orde 2011-2016 (in %)

In het aartsbisdom Utrecht zijn er geen parochies die grote problemen hebben met hun leden- en financiële administratie. In het bisdom Rotterdam zijn dit er in verhouding juist veel, één op de vijf, en zijn er ook weinig parochies (ook één op de vijf) die de administratie ruim voldoende op orde hebben.

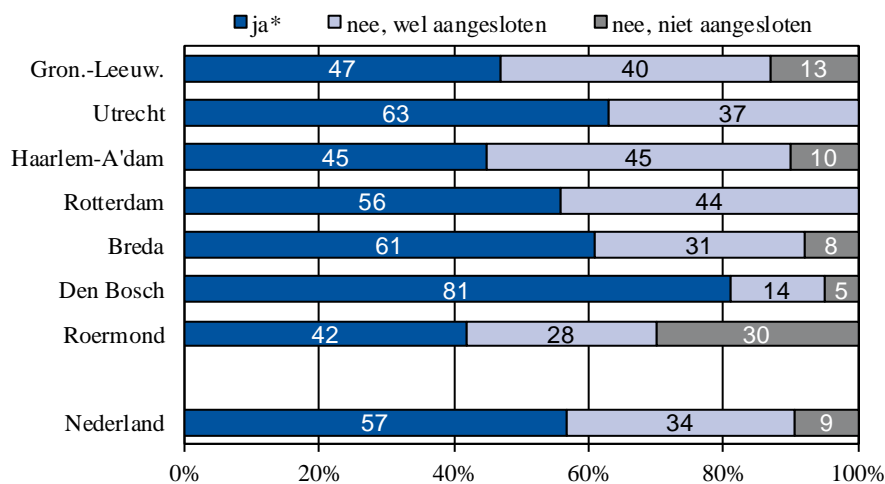
Figuur 3.4 Leden- en financiële administratie op orde 2016, naar bisdom (in %)

In de meeste gevallen voldoet dus de leden- en financiële administratie. Maar betekent dit ook dat parochies de Navision-module Kerkbijdrage inzetten? In de monitor van 2014 werd de vraag naar het gebruik van de module voor het eerst gesteld. Tussen 2014 en 2016 is dit gebruik toegenomen. Uit de monitor blijkt dat in 2016 gemiddeld bijna 60% van de parochies de module inzet voor Kerkbalans, in 2014 was dit gemiddeld de helft. Gemiddeld ongeveer een derde van de parochies is wel aangesloten bij Navision maar gebruikt de module niet, in 2014 was dit bijna 40%. De overige parochies (9%) zijn niet bij Navision aangesloten en gebruiken de module dus ook niet; dit is vergelijkbaar met 2014.

Figuur 3.5 Werken met Navision-module Kerkbijdrage 2016, naar bisdom (in %)

* Inclusief enkele parochies waar sommige locaties wel met de module werken en sommige locaties niet.

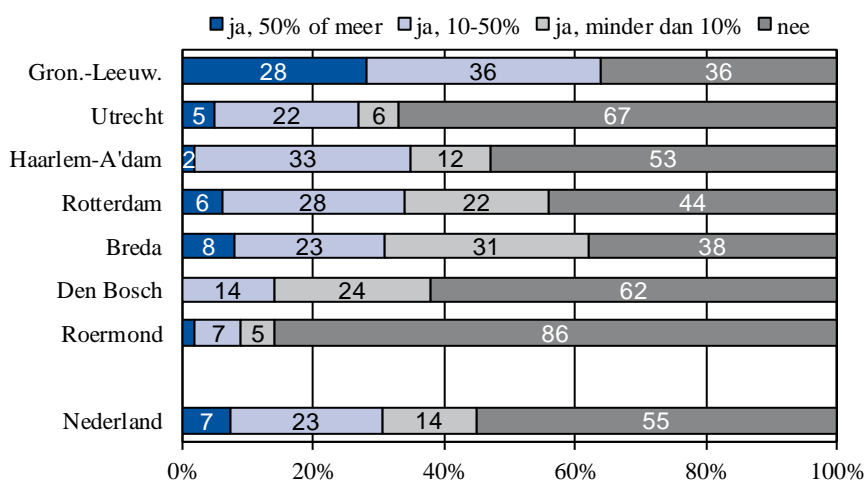
In vergelijking met de andere bisdommen blijft het gebruik van de module Kerkbijdrage in de bisdommen Groningen-Leeuwarden, Haarlem-Amsterdam en Roermond achter (in het laatste bisdom vooral omdat flink wat parochies niet bij Navision zijn aangesloten). In het bisdom Den Bosch werken maar liefst vier op de vijf parochies met de module.

Wat doen parochies die de module gebruiken? Bijna de helft van de gebruikers selecteert nieuwe parochianen in de module Kerkbijdrage en eveneens bijna de helft selecteert parochianen die zijn gestopt met bijdragen. Een derde van de gebruikers selecteert parochianen die nog nooit hebben gegeven en eveneens een derde selecteert op basis van de hoogte van de bijdrage. Leeftijdverdelingen, bijvoorbeeld van bijdragers en niet-bijdragers, worden door ongeveer 20% van de gebruikers van de module gemaakt. We concluderen dat de parochies die werken met de module Kerkbijdrage nog niet alle mogelijkheden benutten wat betreft de inzet als informatiesysteem of campagne-instrument. In vergelijking met 2014 worden de mogelijkheden wel iets meer benut.

In de monitor van Kerkbalans 2016 is voor het eerst gevraagd naar de aanwezigheid van emailadressen van de benaderde huishoudens die voor Kerkbalans worden benaderd. Gemiddeld heeft bijna de helft van de parochies emailadressen maar er zijn weinig parochies (7%) die van een groot gedeelte (de helft of meer) van de benaderde huishoudens een emailadres hebben.

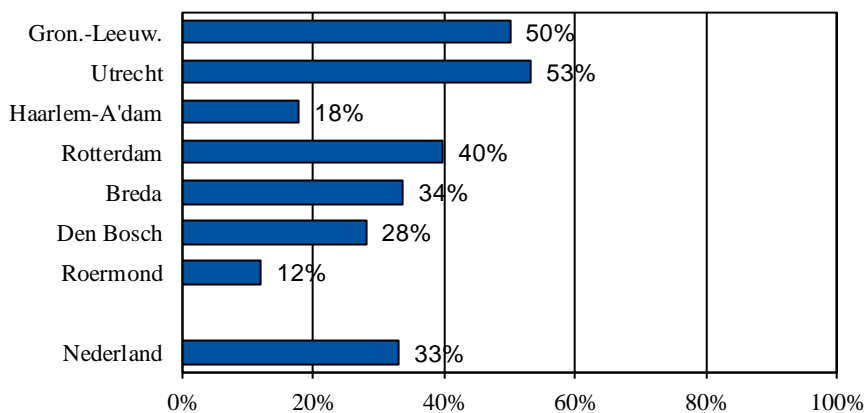
In het bisdom Groningen-Leeuwarden zijn er meer parochies die een fors emailbestand hebben opgebouwd (28%), in het bisdom Roermond zijn er nog nauwelijks parochies die emailadressen van huishoudens hebben verzameld.

Figuur 3.6 E-mailadres van benaderde huishoudens bekend 2016, naar bisdom (in %)

Aan de parochies is vervolgens gevraagd of ze concrete plannen hebben om het bestand met emailadressen uit te bouwen. Een derde van de parochies heeft zulke plannen. In het aartsbisdom Utrecht en het bisdom Groningen-Leeuwarden heeft men vaker zulke plannen (ongeveer de helft van de parochies), in de bisdommen Roermond en Haarlem-Amsterdam juist minder vaak (in ongeveer 15% van de parochies).

Figuur 3.7 Plannen e-mailadressen uit te bouwen 2016, naar bisdom (in %)

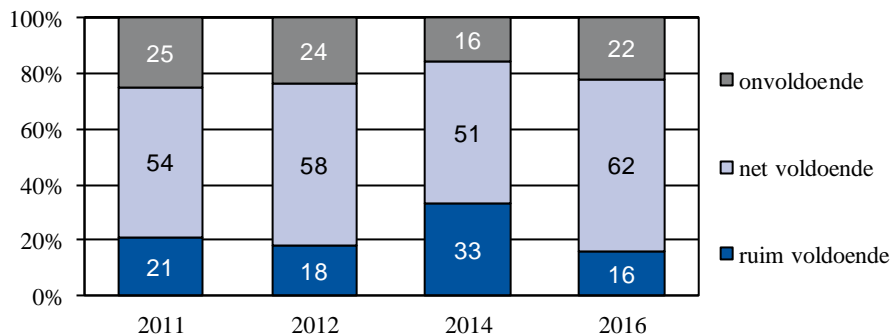

3.4 Vrijwilligers

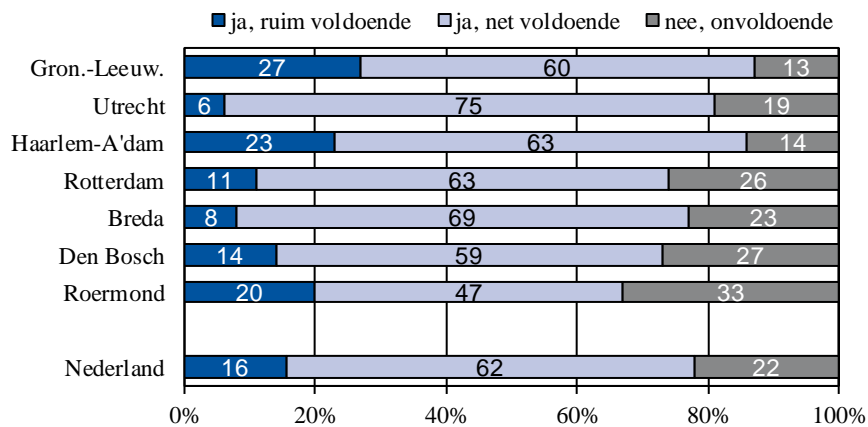
Gemiddeld heeft een op de zes parochies ruim voldoende vrijwilligers teneinde Kerkbalans goed te kunnen uitvoeren, ruim 60% heeft net voldoende vrijwilligers en ruim 20% onvoldoende. De situatie rond de vrijwilligers is vergelijkbaar met de jaren 2011-2012; de verbetering van het potentieel in 2014 lijkt hiermee tijdelijk van aard.

Figuur 3.8 Vrijwilligers voor de uitvoering van Kerkbalans 2011-2016 (in %)

In vergelijking met het landelijke gemiddelde hebben parochies in het bisdom Roermond iets vaker een tekort aan vrijwilligers (één op de drie). In de bisdommen Groningen-Leeuwarden en Haarlem komt een tekort minder vaak voor, in bijna 15% van de parochies.

Figuur 3.9 Vrijwilligers voor de uitvoering van Kerkbalans 2016, naar bisdom (in %)

Het aantal vrijwilligers is mede bepalend voor de uitvoering van Kerkbalans. Zo doen parochies met ruim voldoende vrijwilligers - in vergelijking met parochies met onvoldoende vrijwilligers - twee keer zo vaak aan persoonlijk afgeven of ophalen, en maken ze bijna twee keer zo vaak eerst kennis met nieuwe parochianen alvorens hen te benaderen voor Kerkbalans. Als het gaat om de inhoud van het materiaal (bijvoorbeeld zelf een folder samenstellen of het noemen van een richtbedrag), zijn er daarentegen nauwelijks verschillen tussen parochies met voldoende en onvoldoende vrijwilligers. Dit betekent dat een afnemend aantal vrijwilligers vermoedelijk zal leiden tot minder arbeidsintensieve campagne-activiteiten.

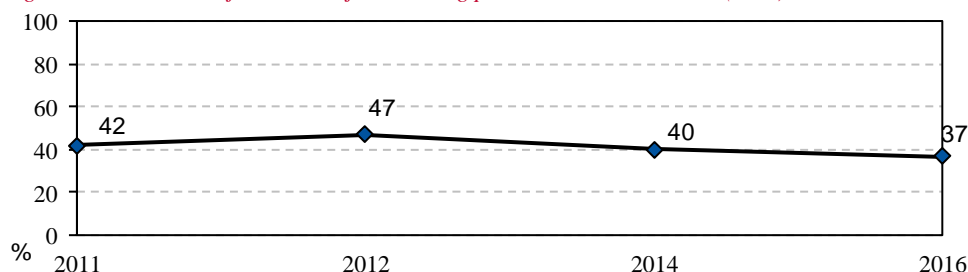
3.5 Hoe worden parochianen benaderd voor Kerkbalans?

Persoonlijk contact

Gemiddeld heeft ruim een derde van de parochies persoonlijk contact met parochianen in het kader van de benadering voor Kerkbalans. Dit kan door het materiaal persoonlijk af te geven en/of door de reacties op de benadering persoonlijk op te halen. Het aandeel parochies met dit persoonlijke contact is de laatste jaren aan het dalen, in 2012 lag het nog op bijna 50%.

Parochies die geen persoonlijk contact hebben, doen het materiaal vooral in de brievenbus waarna parochianen hun reacties mogen insturen (zie Figuur 1 en 2 in de Bijlage).

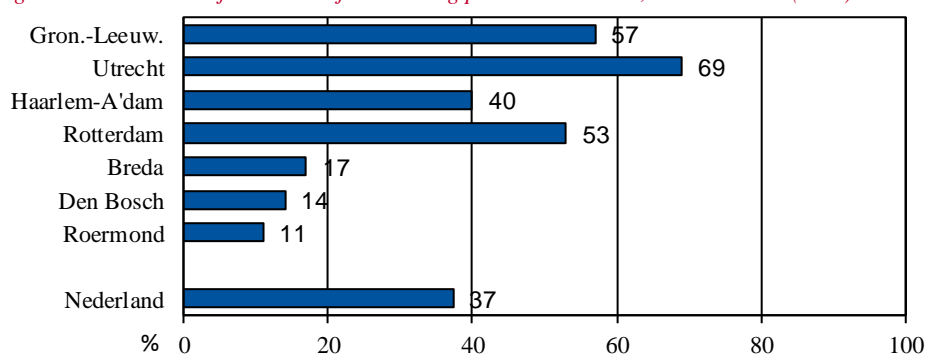
Figuur 3.10 Persoonlijk contact bij benadering parochianen 2011-2016 (in %)*

* Bij verspreiden materiaal en/of ophalen reacties.

De verschillen tussen de zuidelijke en de andere bisdommen zijn groot. In het aartsbisdom Utrecht heeft ongeveer 70% van de parochies persoonlijk contact, in de bisdommen Groningen-Leeuwarden en Rotterdam ongeveer 55% en in het bisdom Haarlem-Amsterdam 40%. In de zuidelijke bisdommen Breda, Den Bosch en Roermond is er slechts in een klein deel van de parochies persoonlijk contact (11-17%). Hier wordt het materiaal van Kerkbalans vooral in de brievenbus gestopt en sturen parochianen hun reactie zelf in.

Figuur 3.11 Persoonlijk contact bij benadering parochianen 2016, naar bisdom (in %)*

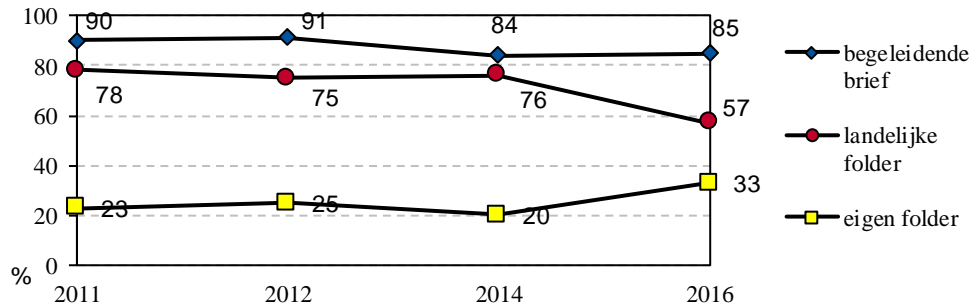
* Bij verspreiden materiaal en/of ophalen reacties.

Gebruik materiaal

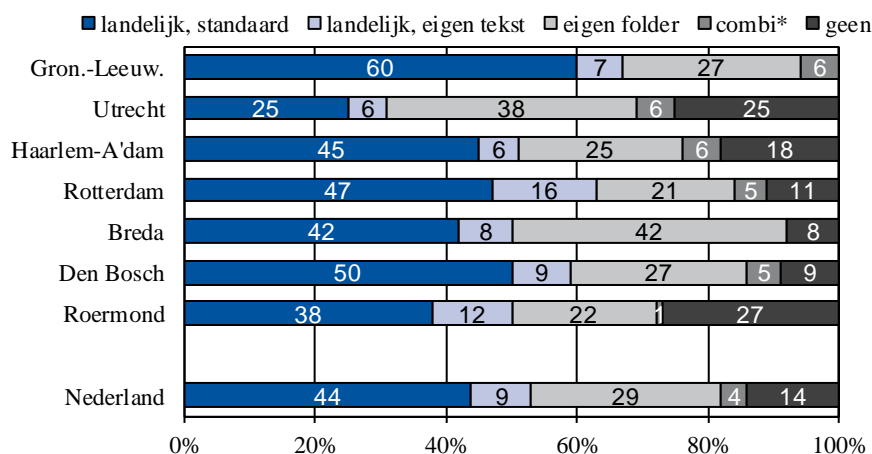
Met welk materiaal benaderen parochies hun parochianen? Het overgrote deel van de parochies gebruikt een begeleidende brief (85%). De landelijke folder wordt gemiddeld door bijna 60% van de parochies gebruikt. Dit is opvallend lager dan de jaren ervoor toen nog driekwart van de parochies deze folder gebruikte. Hiertegenover staat de opkomst van de zelf samengestelde folder, van 20% van de parochies in 2014 tot een derde in 2016.

Figuur 3.12 Gebruik materiaal bij benadering parochianen 2011-2016 (in %)

In het aartsbisdom Utrecht en in het bisdom Breda gebruiken parochies wat vaker (ongeveer 40%) dan in andere bisdommen een volledig zelf samengestelde folder. In het bisdom Groningen-Leeuwarden gebruiken parochies juist vaker (60%) de landelijke folder met standaard tekst. In het aartsbisdom Utrecht en in het bisdom Roermond zijn er relatief veel parochies (ongeveer een kwart) die helemaal geen folder gebruiken in de benadering voor Kerkbalans.

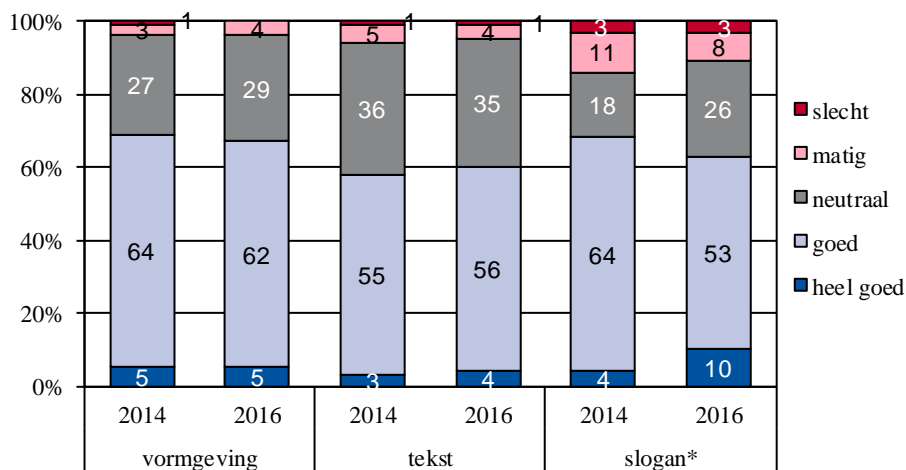
Figuur 3.13 Gebruik folder bij benadering parochianen 2016, naar bisdom (in %)

* Zelf samengestelde folder in combinatie met de landelijke folder.

Wat vinden de parochies van de landelijke folder? Ruim twee derde van de parochies vindt de vormgeving (heel) goed en datzelfde geldt voor de slogan 'Mijn kerk inspireert'. Ruim 60% vindt de tekst van de landelijke folder (heel) goed. Echt ontevreden is slechts een zeer klein gedeelte van de parochies. De resultaten zijn vergelijkbaar met 2014, alleen over de slogan 'Mijn kerk inspireert' (2016) is men iets positiever dan over de slogan 'Wat is de kerk jou waard?' (2014).

Figuur 3.14 Beoordeling landelijke folder 2014-2016 (in %)

* 2014: 'Wat is de kerk jou waard?'. 2016: 'Mijn kerk inspireert'.

Er zijn slechts kleine verschillen tussen de bisdommen in de beoordeling van de landelijke folder (zie Bijlage Figuur 3, 4 en 5). In het bisdom Groningen-Leeuwarden vindt men de folder wat betreft vormgeving, tekst en slogan wat vaker 'heel goed' en in het bisdom Breda is men hierover wat vaker 'neutraal'.

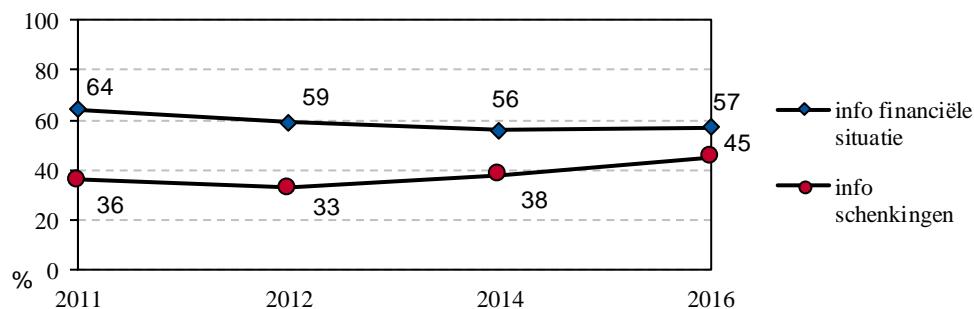
Inhoud van het materiaal

Slechts een klein gedeelte van de parochies (13%) doet in de brief of folder verslag van de activiteiten die de parochie heeft uitgevoerd (zie Bijlage figuur 6) en datzelfde geldt voor de activiteiten die de parochie van plan is te gaan uitvoeren (15%). Er zijn geen bisdommen waar uitgevoerde of geplande activiteiten op grote schaal worden gepresenteerd in het materiaal van Kerkbalans.

Informatie over de financiële situatie van de parochie wordt gemiddeld in bijna 60% van de parochies in het materiaal opgenomen; dit is vergelijkbaar met de jaren 2012 en 2014 maar iets minder vaak dan in 2011 (bijna twee derde van de parochies). Bijna de helft van de parochies neemt informatie over schenkingen op in het materiaal. Dit is een toename in vergelijking met voorgaande jaren toen dit aandeel rond de 35% schommelde.

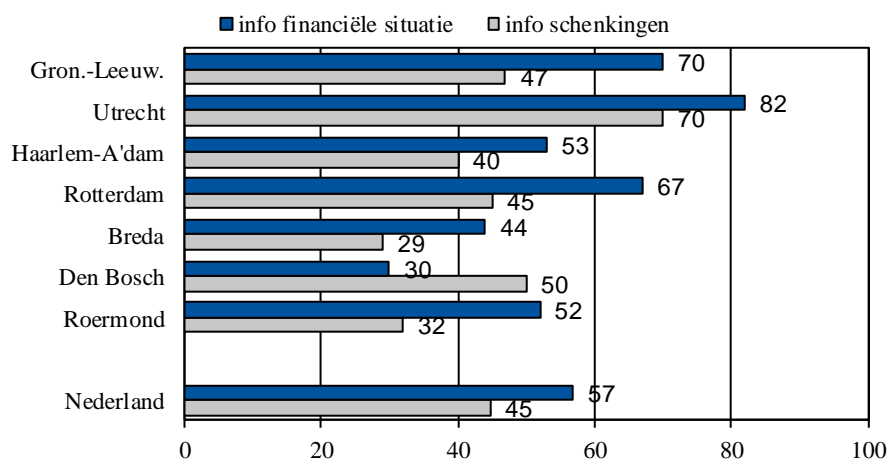
Figuur 3.15 Informatie over financiële situatie en schenkingen 2011-2016 (in %)

Informatie over de financiële situatie is vooral in het aartsbisdom Utrecht heel gebruikelijk (82% van de parochies) en ook, zij het in iets minder mate (ongeveer 70%), in de bisdommen Groningen-Leeuwarden en Rotterdam. In het bisdom Den Bosch wordt deze informatie het minst vaak aangereikt, in 30% van de parochies.

Informatie over schenkingen wordt in het aartsbisdom Utrecht het vaakst aangereikt (door 70% van de parochies) en in de bisdommen Breda en Roermond het minst vaak (in ongeveer 30%).

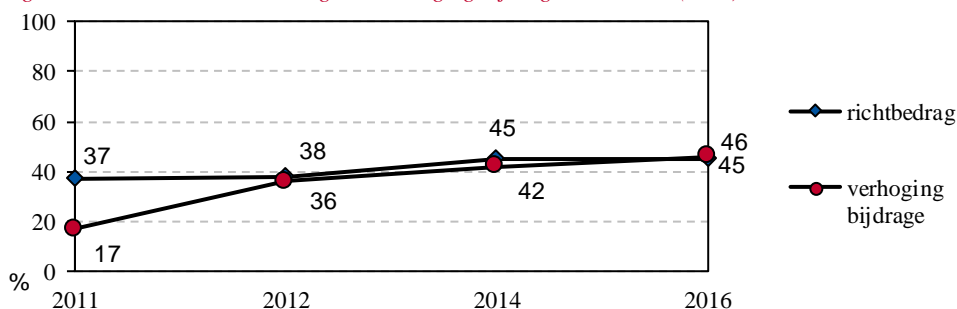
Figuur 3.16 Informatie over financiële situatie en schenkingen 2016, naar bisdom (in %)

Poging om hoogte bijdrage te beïnvloeden

Gemiddeld over de bisdommen noemt bijna de helft van de parochies een richtbedrag. Dit is vergelijkbaar met 2014, in de jaren daarvoor lag dit aandeel iets onder de 40%. Een verzoek om verhoging van de bijdrage is in opkomst. In 2011 deed nog geen 20% van de parochies dit, inmiddels is dit toegenomen tot bijna de helft.

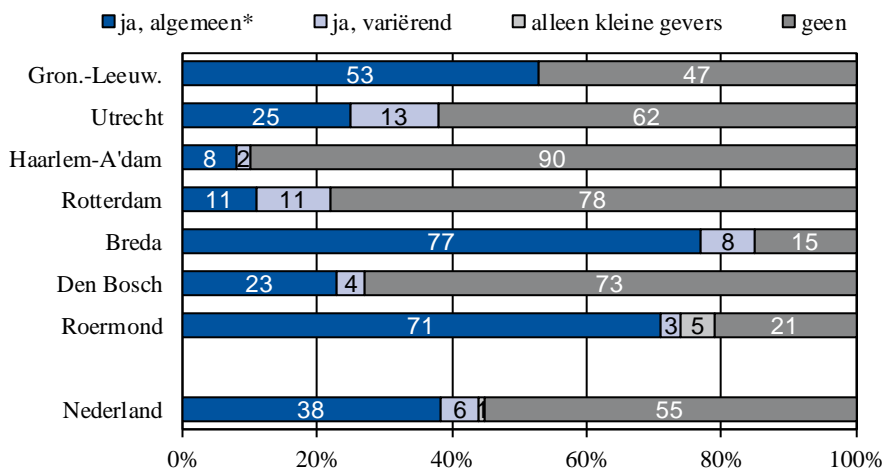
Figuur 3.17 Noemen richtbedrag* en verhoging bijdrage 2011-2016 (in %)

* Incidenteel is dit een richtpercentage.

In de bisdommen Roermond en Breda is het noemen van een richtbedrag heel gebruikelijk, 80-85% van de parochies in deze bisdommen doet dit. In de westelijke bisdommen Haarlem-Amsterdam en Rotterdam is dit juist heel ongebruikelijk, 10-20% van de parochies in deze bisdommen noemt een richtbedrag. De andere bisdommen zitten hier tussenin.

Figuur 3.18 Noemen richtbedrag 2016, naar bisdom (in %)

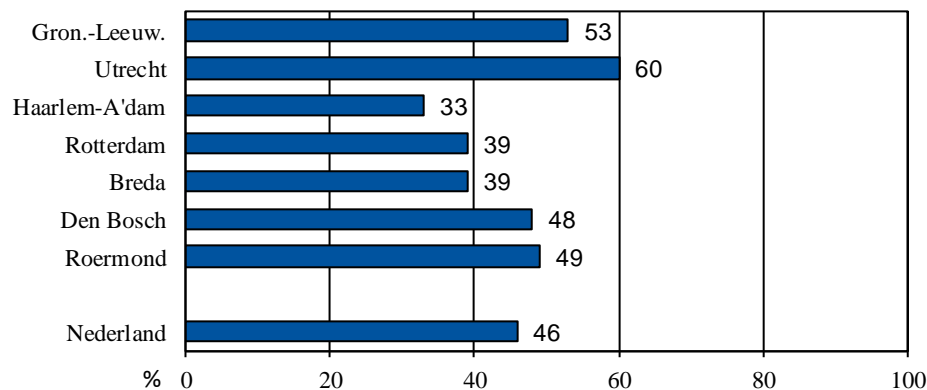

* Incidenteel is dit een richtpercentage. Gemiddeld bedraagt het richtbedrag €97,-.

In vergelijking met het landelijke gemiddelde gebeurt het verzoek om een verhoging van de bijdrage in verhouding iets vaker door de parochies in het aartsbisdom Utrecht (60%) en juist iets minder vaak door de parochies in het bisdom Haarlem-Amsterdam (33%).

Figuur 3.19 Verzoek verhoging bijdrage 2016, naar bisdom (in %)*

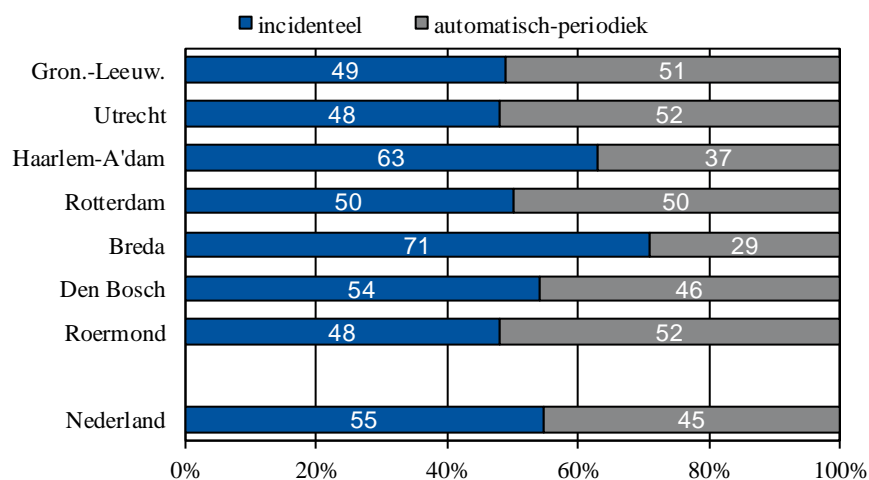

* Meestal gaat het hierbij om een algemeen verzoek (aan alle benaderde gevers), incidenteel gaat het om specifieke verzoeken aan bijvoorbeeld mensen die een kleine bijdrage gaven of mensen met een doorlopende machtiging.

Wijze van betalen

Bij parochianen die incidenteel een bijdrage geven (via overschrijving, acceptgiro, contant of machtiging), is het ieder jaar weer opnieuw de vraag of ze dit zullen doen. Bij automatische periodieke betalingen (via doorlopende incasso of periodieke overschrijving) is de continuïteit meer gewaarborgd maar is de hoogte van de bijdrage lastiger te beïnvloeden. Een kleine meerderheid van de parochianen (55%) geeft op incidentele basis, de rest (45%) op een meer continue basis. In de bisdommen Haarlem-Amsterdam en Breda wordt iets minder vaak automatisch-periodiek bijgedragen (respectievelijk 37% en 29%) dan in de andere bisdommen.

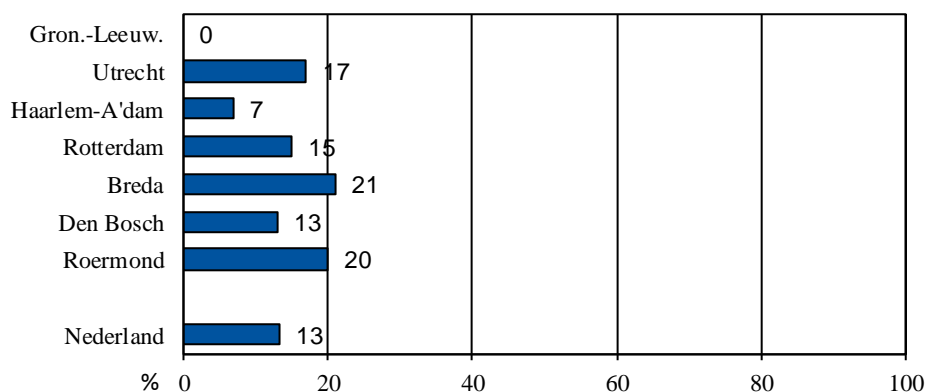
Figuur 3.20 Wijze waarop parochianen betalen 2016, naar bisdom (in %)

Bedankbrief

In de monitor van 2016 is voor het eerst gevraagd of parochies bijdragende huishoudens bedanken voor hun gift via een brief (of e-mail). Dit gebeurt in een klein deel van de parochies (13%). Er zijn geen bisdommen waar dit bedanken wel op grote schaal gebeurt.

Figuur 3.21 Bedankbrief voor bijdrage Kerkbalans 2016, naar bisdom (in %)*

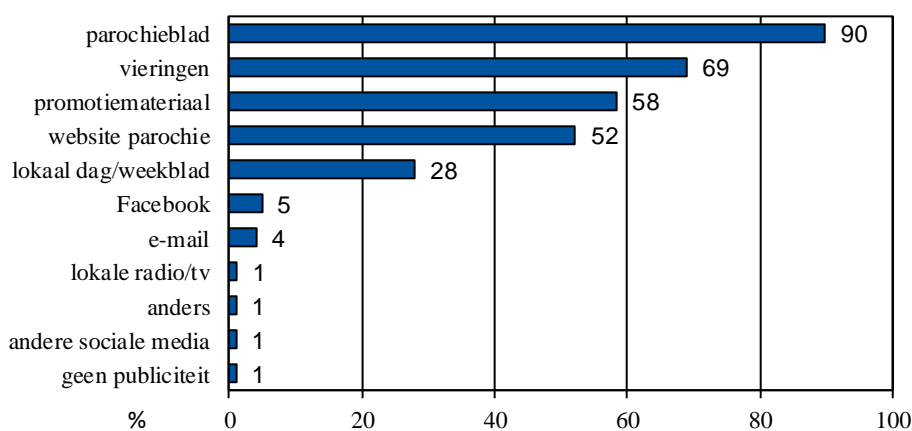

* Incidenteel is dit een e-mail.

Publiciteit

Voorafgaand aan Kerkbalans kan worden geprobeerd de actie onder aandacht te brengen van de mensen. In voorgaande monitoren is dit niet bevestigd. Bijna alle parochies kondigen Kerkbalans aan in de het parochieblad (90%) en ook de aankondiging in vieringen (of diensten) is gebruikelijk (69%). Gemiddeld zet bijna 60% promotiemateriaal in zoals spandoeken of affiches. In ruim de helft van de parochies wordt de actie aangekondigd op de website en ruim een kwart laat een bericht over Kerkbalans opnemen in de lokale krant. Andere publiciteit zoals via sociale media of lokale tv, komt op zeer beperkte schaal voor.

Figuur 3.22 Publiciteit voor Kerkbalans 2016 (in %)

Er zijn verschillen in de publiciteit tussen de bisdommen (zie Figuur 7 en 8 in de Bijlage). We geven hier steeds de grootste verschillen weer, andere bisdommen zitten er dan tussenin. Zo komt de aankondiging in vieringen en diensten vaak voor in het aartsbisdom Utrecht en in het bisdom Rotterdam (in ongeveer 85% van de parochies) en juist minder vaak in het bisdom Roermond (43%). Het promotiemateriaal wordt heel vaak gebruikt in het aartsbisdom Utrecht (81%) en veel minder vaak in het bisdom Roermond (39%). In het bisdom Breda kondigt 70% van de parochies Kerkbalans aan op hun website, in de bisdommen Groningen-Leeuwarden en Haarlem-Amsterdam is dit ongeveer 40%. En tot slot, de aankondiging in een lokale krant gebeurt vaak in het bisdom Breda (55%) en zelden in de bisdommen Groningen-Leeuwarden en Rotterdam (ruim 10%).

3.6 Wat doen parochies met niet-bijdragende parochianen?

Bij niet-bijdragende parochianen maken we onderscheid tussen drie groepen:

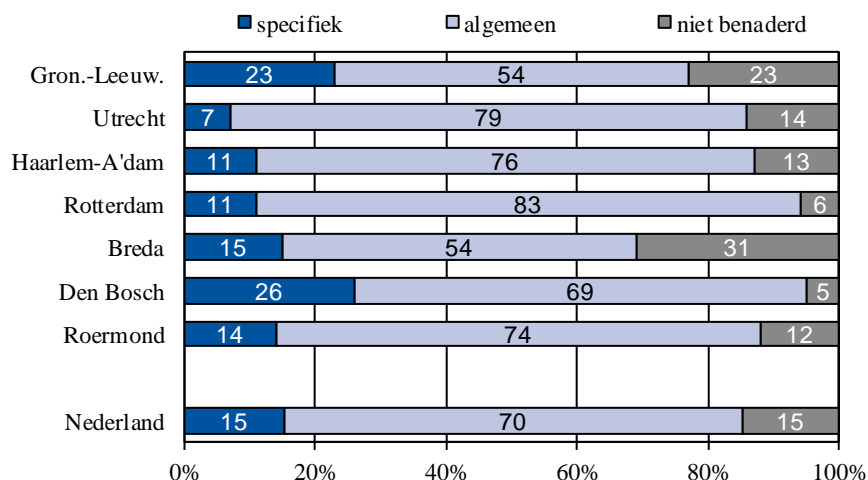
- 1) Weifelaars: Parochianen die in het voorgaande jaar geen bijdrage hebben gegeven, maar in de jaren daarvoor wel.
 - 2) Afhakkers: Parochianen die al enkele jaren geen bijdrage hebben gegeven, maar dit daarvoor wel deden.
 - 3) Structurele niet-bijdragers: Parochianen die nog nooit een bijdrage hebben gegeven.
- Op het einde van deze paragraaf gaan we ook nog in op nieuwe parochianen, zij die in de parochie zijn komen te wonen of op andere wijze in de ledenadministratie ‘te voorschijn zijn gekomen’. Dit is een vierde categorie van (nog) niet-bijdragende parochianen.

Weifelaars

De definitie van weifelaar is recent aangescherpt, waardoor er geen vergelijking mogelijk is met voorgaande jaren.

De meeste parochies (85%) benaderen weifelaars voor Kerkbalans, maar slechts een klein gedeelte (15%) doet dit op specifieke wijze, dat wil zeggen met specifiek materiaal of door in het materiaal een specifieke oproep te gaan doen om weer te gaan bijdragen. In 15% van de parochies zijn in 2016 weifelaars in zijn geheel niet benaderd.

Figuur 3.23 Benadering van weifelaars 2016, naar bisdom (in %)

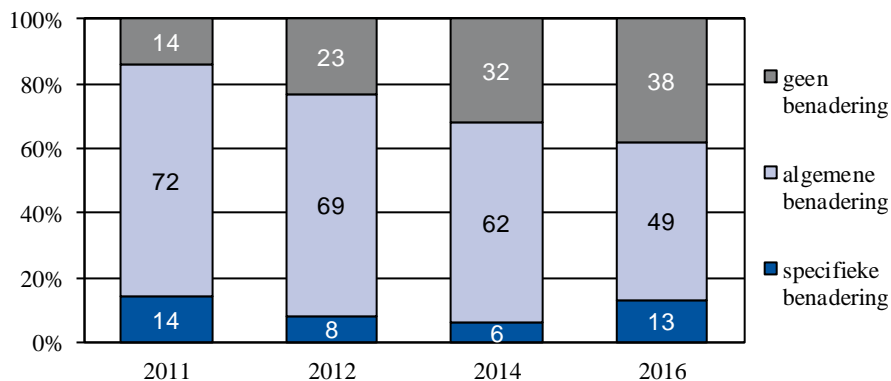

In vergelijking met het landelijke beeld benaderen parochies in de bisdommen Groningen-Leeuwarden en Den Bosch weifelaars iets vaker specifiek (ongeveer een kwart) en in het bisdom Breda juist iets vaker helemaal niet (31%). Verder zijn er in de benadering van de weifelaars geen grote verschillen naar bisdom.

Afhakers

Ruim 60% van de parochies benadert afhakers, parochianen die ooit wel een bijdrage hebben gegeven maar dit al enkele jaren niet meer hebben gedaan. Ook voor deze groep niet-bijdragers geldt dat dit niet vaak (13%) gebeurt met specifiek materiaal of met een specifieke oproep om weer te gaan bijdragen. In vergelijking met voorgaande jaren worden afhakers steeds minder vaak benaderd: in 2011 deed nog ongeveer 85% van de parochies dit, in 2016 is dit gedaald tot ruim 60%. De specifieke benadering is in vergelijking met 2014 wel weer iets toegenomen, van 6% tot 13%.

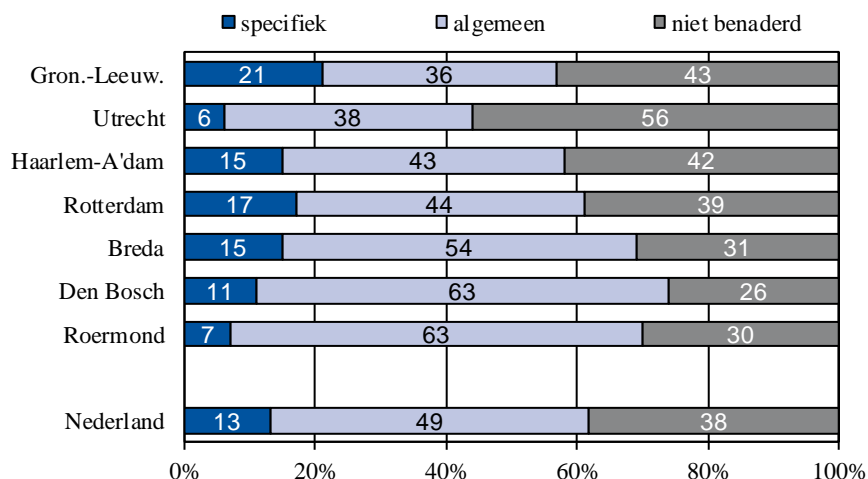
Figuur 3.24 Benadering van afhakers 2011-2016 (in %)

In het aartsbisdom Utrecht worden afhakers zelden specifiek benaderd én vaak (56%) helemaal niet. Voor alle bisdommen geldt dat een specifieke benadering van afhakers slechts op beperkte schaal voorkomt.

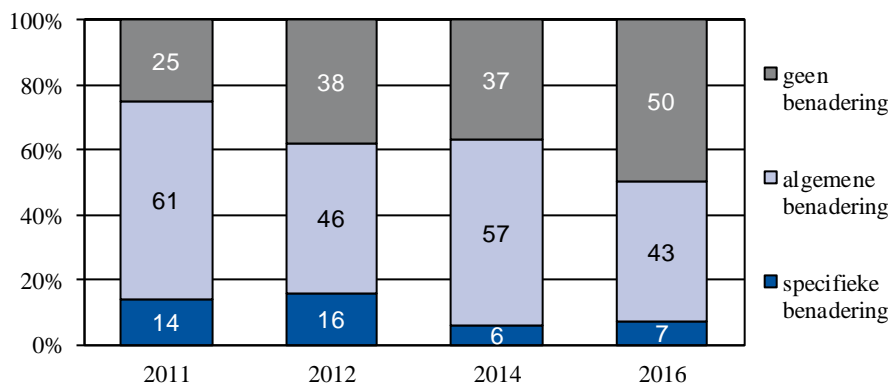
Figuur 3.25 Benadering van afhakers 2016, naar bisdom (in %)

Structurele niet-bijdragers

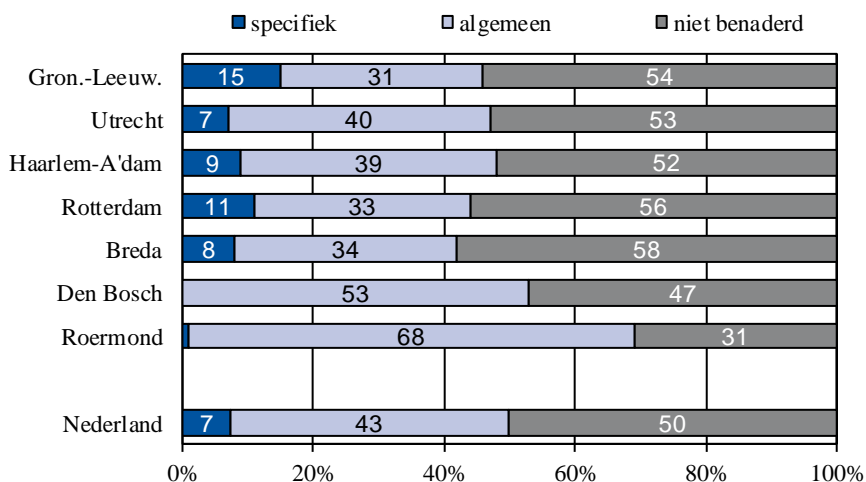
In vergelijking met voorgaande jaren hebben in 2016 minder parochies parochianen benaderd die nog nooit hebben bijgedragen: in 2011 deed 75% dit, in 2016 de helft. Het kan zijn dat steeds meer parochies dit soort parochianen kunnen selecteren en er dan voor kiezen ze niet te benaderen. De specifieke benadering van dit structurele niet-bijdragers slechts sporadisch voor (7%).

Figuur 3.26 Benadering van structurele niet-bijdragers 2011-2016 (in %)

In het bisdom Roermond is de benadering van structurele niet-bijdragers gebruikelijker (68%) dan in de andere bisdommen (40-50%). Het aandeel parochies dat de structurele niet-bijdragers op specifieke wijze benadert, is overall gering.

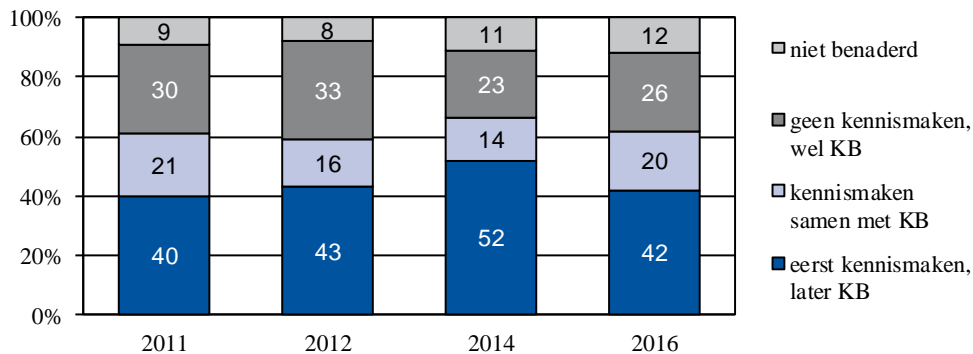
Figuur 3.27 Benadering van structurele niet-bijdragers parochianen 2016, naar bisdom (in %)

Nieuwe parochianen

Tot slot de nieuwe parochianen. Ruim 40% van de parochies maakt eerst kennis met deze parochianen en benadert ze later voor Kerkbalans. Een vijfde van de parochies maakt kennis met de nieuwe parochianen maar benadert ze tegelijkertijd voor Kerkbalans en een kwart van de parochies benadert ze voor Kerkbalans zonder verder kennis met hen te maken. In totaal benadert bijna 90% van de parochies nieuwe parochianen voor Kerkbalans; dit is vergelijkbaar met voorgaande jaren. Het percentage van de parochies dat eerst kennismaakt en nieuwe parochianen daarna pas voor Kerkbalans benadert, is tussen 2014 en 2016 gedaald (van 52% naar 42%) en bevindt zich nu weer op het niveau van 2011-2012.

Figuur 3.28 Benadering nieuwe parochianen 2011-2016 (in %)

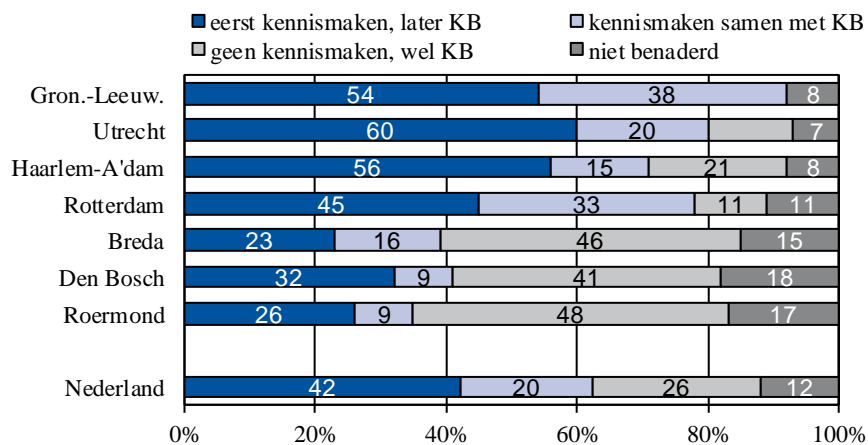

In de benadering van de nieuwe parochianen zijn er grote verschillen tussen de zuidelijke en de andere bisdommen. In de bisdommen Groningen-Leeuwarden, Haarlem-Amsterdam en Rotterdam en in het aartsbisdom Utrecht maken veel parochies (45-60%) eerst kennis met de nieuwe parochianen om ze vervolgens pas te benaderen voor Kerkbalans. In de bisdommen Breda, Den Bosch en Roermond is eerst kennismaken veel minder gebruike-

lijk, ongeveer 25-30% van de parochies doet dit. In deze bisdommen benadert een flink deel van de parochies, ongeveer 40-50%, nieuwe parochianen wel voor Kerkbalans maar dan zonder kennismaking vooraf.

Figuur 3.29 Benadering nieuwe parochianen 2016, naar bisdom (in %)

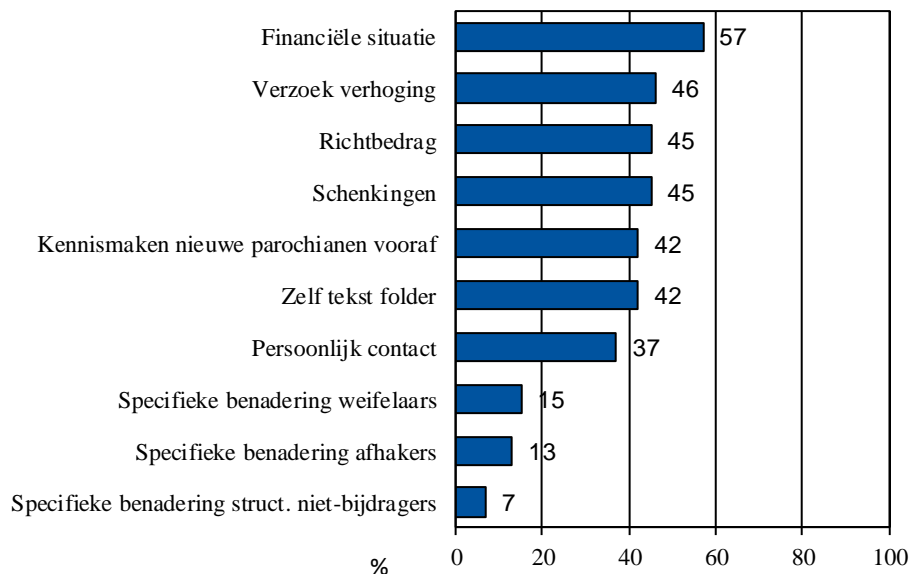

3.7 Mate van activiteit parochies en het Stappenplan

Uit de voorgaande paragrafen is al gebleken dat niet alle parochies even actief zijn in het benaderen van hun (niet-bijdragende) parochianen voor Kerkbalans en in het beïnvloeden van geefgedrag. In deze paragraaf wordt, evenals voorgaande jaren, een totaalbeeld van de mate van activiteit van parochies met betrekking tot Kerkbalans gepresenteerd. We nemen daartoe de volgende kenmerken mee:

- Persoonlijk contact met parochianen bij afgeven materiaal of ophalen reacties.
 - Zelf samengestelde tekst (of volledig zelf samengestelde folder).
 - Noemen van een richtbedrag (of –percentage).
 - Verzoek om verhoging van de bijdrage.
 - Informatie over de financiële situatie.
 - Informatie over schenkingen.
 - Specifieke benadering weifelaars.
 - Specifieke benadering afhakers.
 - Specifieke benadering structurele niet-bijdragers.
 - Kennismaking nieuwe parochianen voorafgaand aan benadering voor Kerkbalans.
- Het specifiek benaderen van groepen niet-bijdragende parochianen komt, zoals reeds eerder werd weergegeven, niet vaak voor; alle andere activiteiten worden gemiddeld door ongeveer tussen de 40% en 60% van de parochies gedaan.

Figuur 3.30 Tien activiteiten 2016 (in %)

De gehanteerde activiteiten voor de monitoren van 2014 en 2016 zijn iets anders samengesteld dan in de monitoren daarvoor. Daarom worden hier alleen de laatste twee monitoren met elkaar vergeleken.

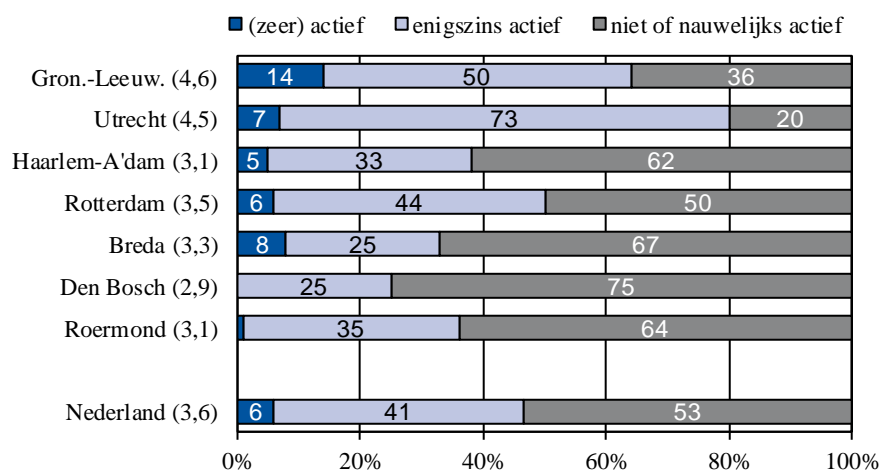

Op alle kenmerken kan een parochie 'ja' scoren; als dit zo is, resulteert dit in een maximale activiteitscore van tien. Gemiddeld doen parochies tussen de drie en vier van de tien activiteiten. Dit is een toename in vergelijking met 2014 toen dit gemiddelde iets onder de drie lag.

En wanneer we de parochies indelen in klassen, is een zeer klein deel (zeer) actief (6%; zij doen minimaal zes van de bovenstaande tien activiteiten) en ongeveer 40% enigszins actief (zij doen vier of vijf activiteiten). Ruim de helft is niet of nauwelijks actief; zij doen maximaal drie activiteiten. In 2014 was dit aandeel nog bijna 60%.

Op basis van de activiteitscores blijkt het volgende beeld in de bisdommen. In het aartsbisdom Utrecht en in het bisdom Groningen-Leeuwarden is een zeer groot deel (respectievelijk 80% en 64%) actief of enigszins actief. Dan volgt op enige afstand het bisdom Rotterdam (50% actief of enigszins actief), dan Haarlem-Amsterdam, Roermond en Breda (38%, 36% en 33% actief of enigszins actief), en tot slot bisdom Den Bosch (25%).

Figuur 3.31 Mate van activiteit parochies 2016, naar bisdom (in %)*

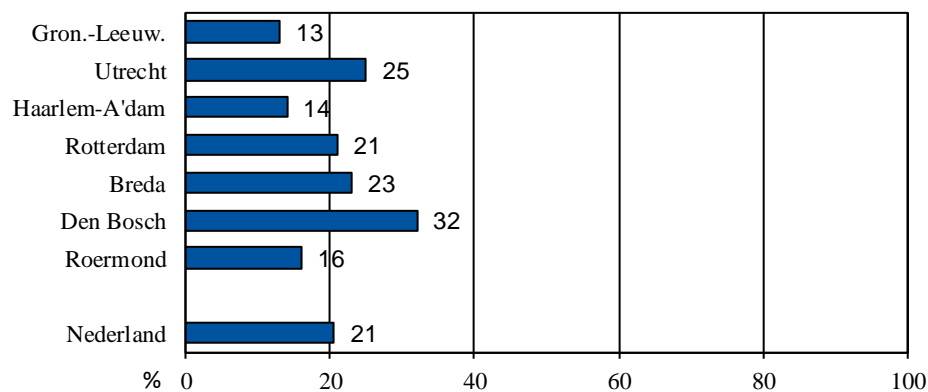

* Schaal 0-10 met niet of nauwelijks actief = 0-3 activiteiten, enigszins actief = 4-5 activiteiten en (zeer) actief = 6-10 activiteiten. Tussen haakjes staat de gemiddelde activiteitscore.

De gemiddelde activiteitscore is tussen 2014 en 2016 in alle bisdommen toegenomen. In bisdom Rotterdam is de score gelijk gebleven, maar daar zien we wel een verschuiving in activiteiten, namelijk meer aandacht voor het wervingsmateriaal en minder aandacht voor de benadering van niet-gevers (inclusief nieuwe parochianen).

Naast de stijging van het gemiddeld aantal activiteiten blijkt ook uit een andere vraag dat er parochies zijn die werken aan de verbetering van Kerkbalans: ongeveer 20% van de parochies heeft Kerkbalans in 2016 anders opgezet dan de jaren ervoor. Het betreft vaak andere aanpassingen dan de tien hiervoor geschetste activiteiten, zoals bijvoorbeeld de verbetering van de brief. In het bisdom Den Bosch gebeurde dit wat vaker (32%) en in de bisdommen Groningen-Leeuwarden, Haarlem-Amsterdam en Roermond juist wat minder vaak (13-16%) dan het landelijke gemiddelde.

Figuur 3.32 Kerkbalans 2016 anders opgezet in vergelijking met eerdere jaren (in %)

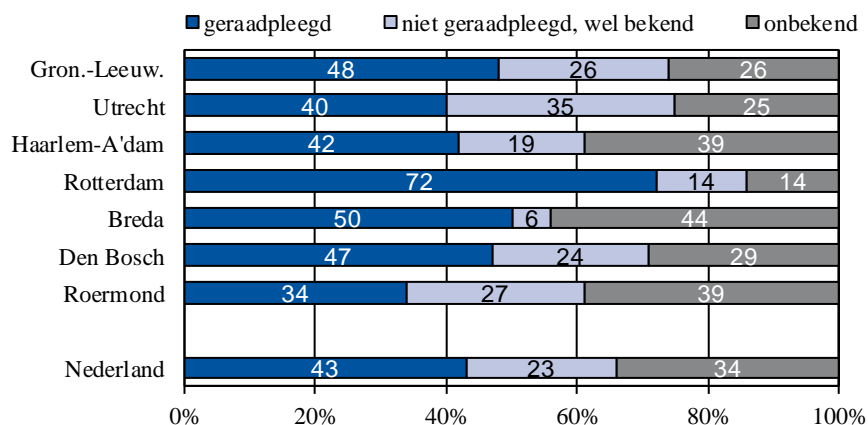

Een derde indicatie voor het aantal parochies dat bezig is de uitvoering van Kerkbalans te verbeteren, is het raadplegen van het Stappenplan. In het Stappenplan worden tips gegeven voor de uitvoering van Kerkbalans. Deze tips gaan over hoe parochies de actie moeten opstarten en uitvoeren en hoe men goed materiaal kan ontwikkelen. Dit Stappenplan is beschikbaar via een brochure en via de website van Kerkbalans. Deze website is overigens in 2016 door 70% van de parochies, in veel gevallen globaal, bezocht (zie Figuur 9 in de Bijlage).

Aan de parochies is gevraagd of ze zich door de verschillende onderdelen van dit Stappenplan hebben laten inspireren of leiden. Ruim 40% heeft een of meer onderdelen van het Stappenplan geraadpleegd. Bijna een kwart van de parochies kent het Stappenplan wel maar heeft het niet geraadpleegd voor de uitvoering van Kerkbalans. In totaal kent twee derde het Stappenplan. In het bisdom Rotterdam wordt het Stappenplan het vaakst geraadpleegd (72%), in het bisdom Roermond het minst vaak (34%).

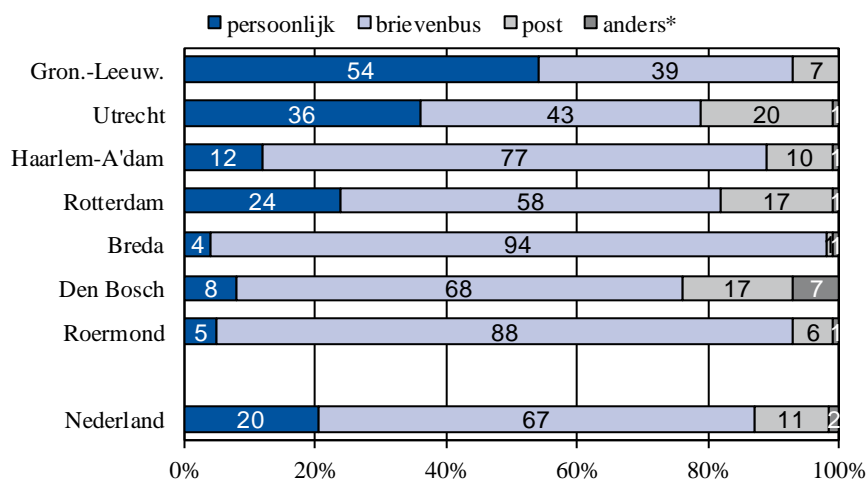
Figuur 3.33 Bekendheid en raadpleging Stappenplan 2016, naar bisdom (in %)

Welke onderdelen van het Stappenplan heeft men geraadpleegd voor de uitvoering van Kerkbalans? Het gaat hierbij alleen om de parochies die het Stappenplan kennen. De meest geraadpleegde onderdelen van het Stappenplan zijn de informatie over de periodieke gift en over hoe men een wervende brief kan schrijven; beide onderdelen zijn door ongeveer 40% van deze groep parochies gebruikt (zie Bijlage Figuur 10).

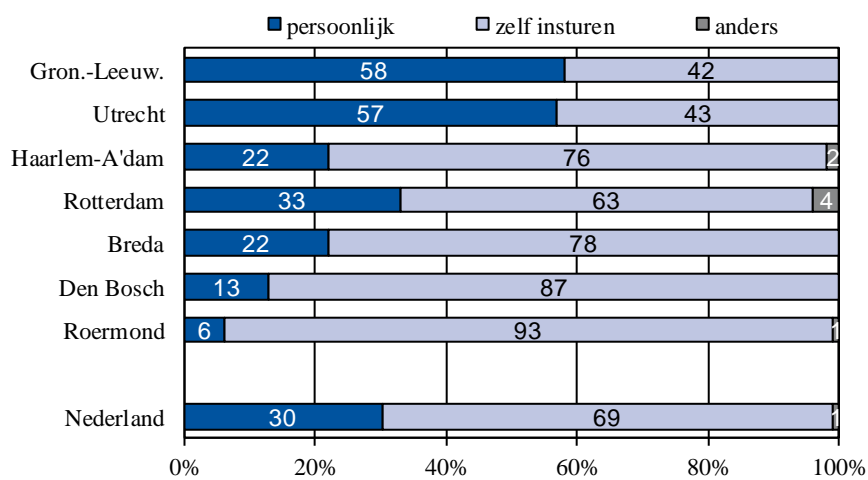
Bijlage

Figuur 1 Hoe zijn parochianen benaderd met materiaal 2016, naar bisdom (in %)

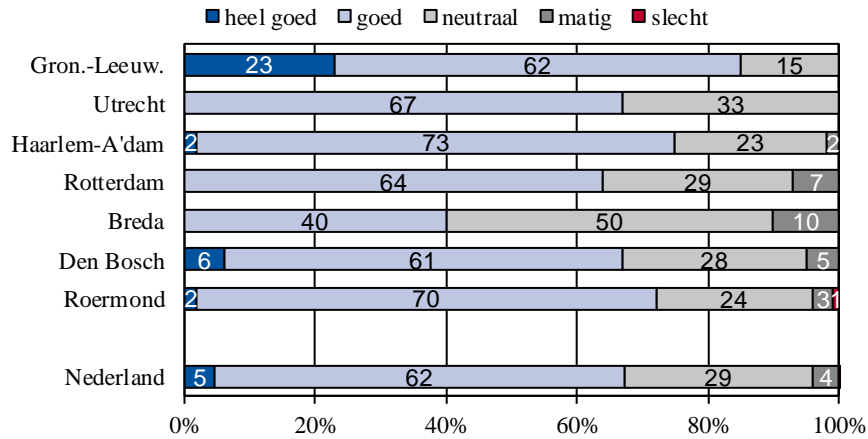
* Vooral verspreiding via vieringen/diensten.

Figuur 2 Hoe hebben parochianen gereageerd 2016, naar bisdom (in %)

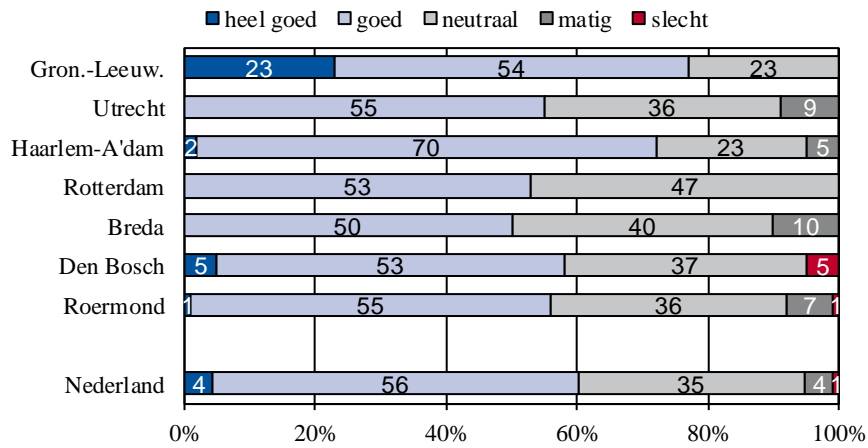

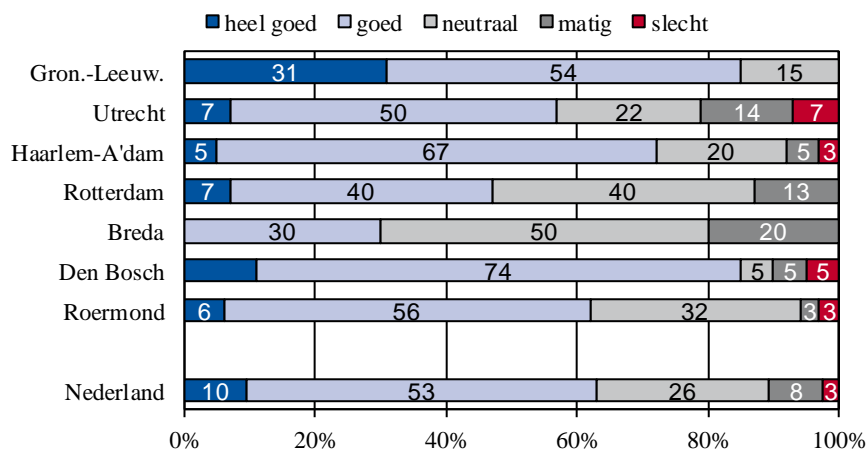
Figuur 3 Beoordeling landelijke folder 2016 wat betreft vormgeving, naar bisdom (in %)

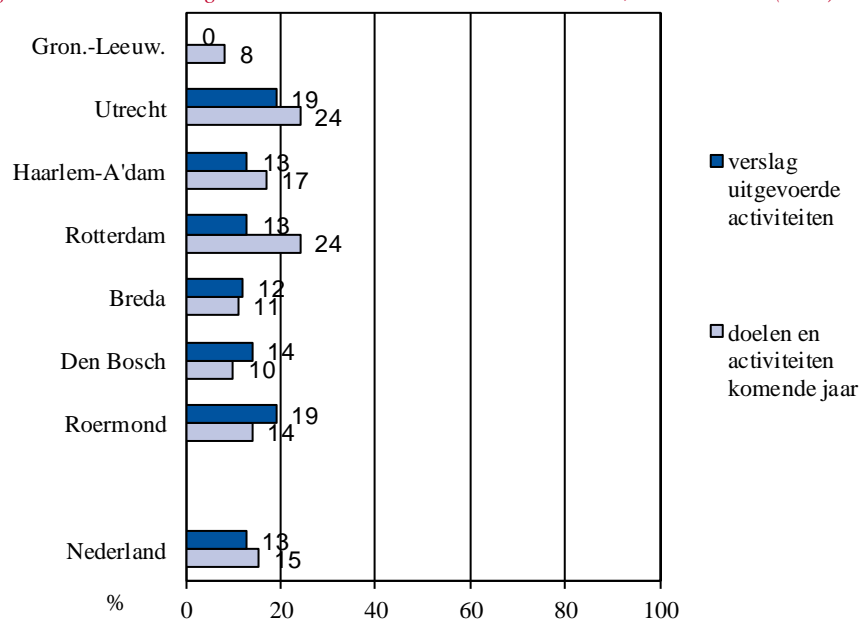
Figuur 4 Beoordeling landelijke folder 2016 wat betreft tekst, naar bisdom (in %)

Figuur 5 Beoordeling landelijke folder 2016 wat betreft vormgeving, naar bisdom (in %)

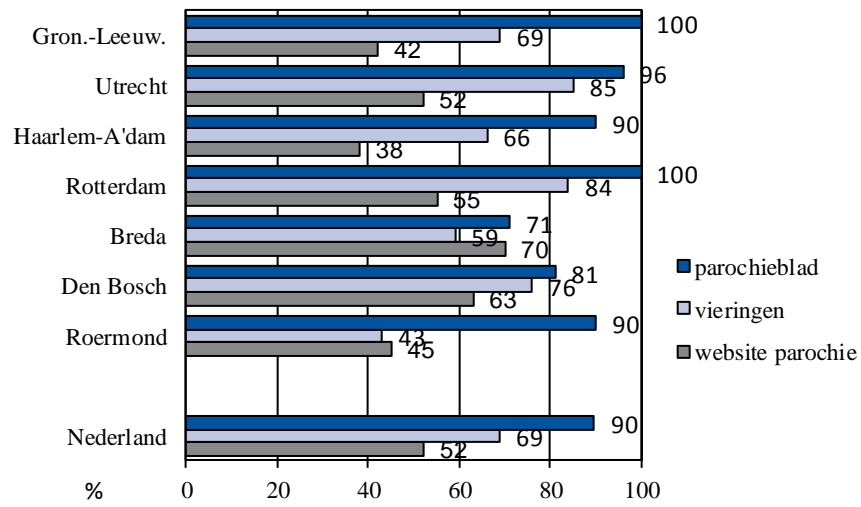

Figuur 6 Vermelding activiteiten in materiaal Kerkbalans 2016, naar bisdom (in %)*

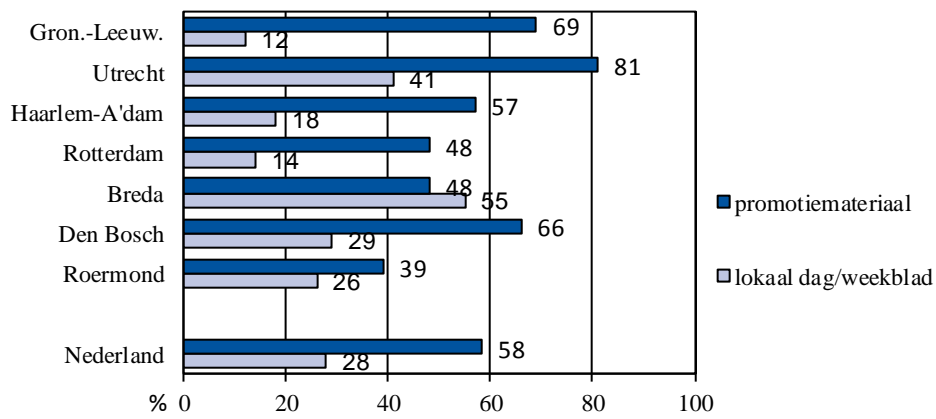

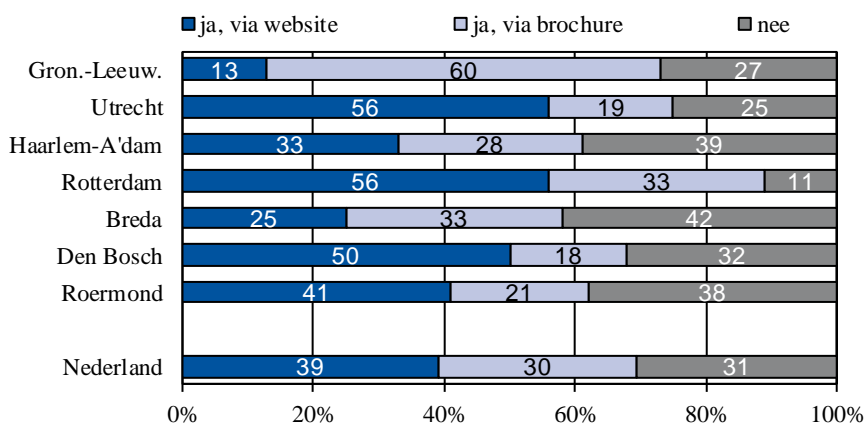
Figuur 7 Publiciteit voor Kerkbalans (parochieblad, vieringen en website) 2016, naar bisdom (in %)

Figuur 8 Publiciteit voor Kerkbalans (promotiemateriaal en lokale bladen) 2016, naar bisdom (in %)

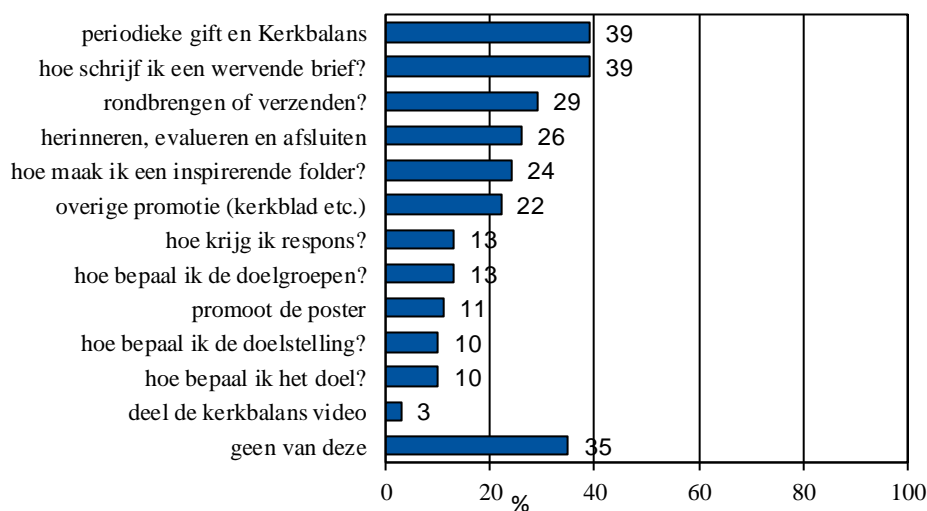

Figuur 9 Website Kerkbalans bezocht in 2016, naar bisdom (in %)

* Van de parochies die de website hebben bezocht, geeft ongeveer 60% aan het Stappenplan op de website te hebben bekeken, bijna 50% bezocht de webshop en een derde de veel gestelde vragen. De website krijgt van de bezoekers als rapportcijfer een 7,3.

Figuur 10 Gebruikte onderdelen Stappenplan 2016*, naar bisdom (in %)

* Alleen parochies die het Stappenplan kennen.